

**Antoninus Diana Panormitanus, Clericus Regularis, Doctor
Celeberrimus, Coram S. D. N. Alexandro VII. Episcoporum
Examinator, & Sancti Officij Regni Siciliae Consultor,
Coordinatus, Seu Omnes ...**

Diana, Antonino

Lugduni, M. DC. LXXX.

41. An qui habuit pœnitentiam jejunandi, v. g. singulis sextis Feriis, si non possit illo die jejunare, teneatur altero die ad jejunandum? Et infertur, si Confessarius imponat jejunium pœnitenti, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76393](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76393)

Secus autem si Confessarius præcipere penitentibus ieiunium diebus Veneris, vel Sabbati vnius mensis vel anni. Ex part. 3. tr. 4. Ref. 91. aliis 92.

Sup. hoc sup. in Ref. 32. §. vi. & inf. in Ref. 45. §. 2. a lin. 6. veri. Muy probabile, &c.

§. 1. **N**egatiuè respondet Thomas in el *tribunal de la conscientia*, tract. 3. c. 2. dub. 7. vbi sic asserit: *Diva alguno que peccado es no hazer la penitencia en el tiempo señalado del Confessor. Respondo de ordinario es pecado venial de negligencia, quando sin causa se disiere, mas quando con justa causa se disiere, no es peccado ninguno.* Sed de hac quaestione alibi dictum est.

Sup. hoc lege doctrinam Ref. seq.

Sup. hoc si- gnanter ibi- dem, & latè inf. in Ref. 41. & n. aliis §. eius an- not. prima.

2. Notandum est tamen hic obiter pro praxi, quòd si in honorem festi alicuius peculiaris imponat, v.g. Confessarius ieiunium, si per impotentiam à ieiunio illius diei penitens excusetur, non tenetur postea alio die ieiunare. Secus autem si Confessarius præcipere penitentibus ieiunium diebus Veneris, vel Sabbati vnius mensis, vel anni; tunc enim qui aliquo dierum illius temporis non ieiunaret, teneretur in alio postea die ieiunare. Et ita ex Nauar. & Syluest. docet Fagundez part. 2. lib. 8. cap. 4. n. 5.

RESOL. XL.

An Confessarius imponens penitentiam, etiam tempus determinando, post illud elapsum teneatur penitens adhuc illam adimplere. Ex part. 5. tr. 13. & Misc. 1. Ref. 37.

Sup. hoc lege doctrinam §. vi. Ref. præ- terita, & inf. Ref. 41. & al- terius §. eius not. & quam- vis pro voto vide tamè in to. 8. tr. 4. ex Ref. 14. §. 2. & alias Ref. eius annot. & hic sup. Ref. 21. §. Nota etiam ad medium.

§. 1. **R**espondeo quòd cum Confessarij imponen- do, non tam habeant rationem temporis & cultus eo tempore exhibendi, quam ipsius operis in se quod iniungunt, scilicet in satisfactionem peccati, & per modum medicinae in futurum, si penitens præfixo tempore penitentiam non impleuerit, siue culpa- biliter, siue absque culpa, debet proximo commodo tempore eam adimplere, vt tenet Toletus lib. 3. cap. 11. n. 11. & breuiter indicat Valquez quaest. 94. art. 2. dub. 4. n. 1. Contrarium tenet Henriquez lib. 5. c. 2. n. 7. cuius sententia vera esse potest, quando ex cir- cumstantiis potest colligi non fuisse mentem Confes- sarij exacto tempore penitentiam obligare.

RESOL. XLI.

An qui habuit penitentiam ieiunandi v.g. singulis sex- tis Ferijs, si non possit illo die ieiunare, teneatur al- tero die ad ieiunandum?

Et inferitur, si Confessarius imponat ieiunium peni- tenti, singulis diebus Veneris per annum seruandum & festum Natiuitatis Domini incidat in diem Ve- neris, non teneri penitentem illo die ieiunare, sed posse ieiunium in alium diem transferre. Ex part. 9. tr. 9. & Misc. 4. Ref. 53. aliis 52.

Sup. hoc sup. in Ref. 39. §. Notandum, a lin. 5. & veri. Secus autem, & lege do- ctrinam Ref. 40. & quam- vis pro voto vide tamen in to. 8. tr. 4. ex Ref. 14. doctrinam §. 2. & aliarum eius not. & hic sup. in Ref.

§. 1. **A**ffirmatiuè respondet Amicus in *Cursu Theolog. 10. §. disp. 16. sect. 5. dub. 10. n. 93.* vbi sic ait: Tripliciter potest penitentia à Confessario iniungi. Primo, vt certo die adimplenda: vt ieiunium pridie Natiuitatis B. Virginis, Rosarium in Sabbato orandum. Et hoc modo omittam penitentiam assignato die non tenetur penitens illam alio die adimplere; sed tantum de omissione dolere, eamque suo tempore confiteri. Ratio est; quia talis penitentia est addicta certo tempori, quo elapso, non amplius obligat: sicut Officium Diuinum, aut Sacrum in festo omittum, vel votum ieiunandi, aut recitandi Psalmos determinato die, in honorem alicuius Sancti

non tenemur alio die ea perficere; quia sunt opera ex intentione Ecclesiae, vel Confessarij, aut voutis addicta ad certum diem. quo elapso non amplius obligant; quia ultra illum non se extendit intentio imponentis, aut voutis. Secundo: iniungi potest penitentia à Confessario ad nullum certum diem addicta: & tunc certum est, quolibet die eam à penitente impleri posse. Tertio: imponi potest certis quibusque diebus in hebdomada, aut mense exten- denda, vt ieiunium singulis diebus Veneris intra mensem, vel annum seruandum. Et tunc quando penitens vna hebdomada, aut mense penitentiam non adimplerit, tenetur alia hebdomada, aut mense adimplere. Ratio; quia tunc Penitentia non imponitur, vt addicta ad certum diem; sed pro commo- ditate penitens diuiditur in hebdomadas, vel menses, vt facilius adimpleri possit. Ex his inferitur, si Confessarius imponat ieiunium penitenti singulis diebus Veneris per annum seruandum, & festum Natiuitatis Domini incidat in diem Veneris, non teneri penitentem illo die ieiunare, sed posse ieiunium trans- ferre in alium diem. Hucusque Amicus.

2. Sed nouissime nominatim contra me negatiue sententiae adheret Pater Leandrus de Sacram. tom. 1. tract. 5. disputat. 9. quaest. 78. quia existimat quòd communiter Confessarij respiciant tempus, ac præ- fixam diem, & fortè in memoriam Passionis Christi Domini, & eius Virginis Matris. Ergo elapso illo die, non tenebitur penitens, cum sit onus eius in alio ieiunare. Sed ego non recedo à sententia quam doctui.

3. Nec deseram hic apponere verba Castri Palai- tom. 4. tract. 23. disputat. unica, punct. 2. §. 4. n. 1. 3. vbi sic ait: Si tempus designatum à confessorio, sit v.g. vt proximo die Veneris, vel vigilia B. Virginis ieiunes, confitearis, aliudvè opus praestes; non est dubium, vt obligatum esse eo die exequi. At, si ob- malitiam, vel impotentiam eo die penitentiam omittas, alicui videri poterit te excusatum esse; quia illius diei designatio in specialem Beatæ Virginis, vel Pas- sionis Christi Domini honorem facta est; quem hono- rem non respicit ieiunium alio die allimpeum, ac proinde cessat materia præcepti penitentiae sicut cessaret, si obligatio esset ex voto, & alio quouis præ- cepto. Sic sentire videtur Fagundez de secula. Eccles. præcept. lib. 9. c. 4. n. 5. & Fauet Henriquez lib. 5. Sum. c. 22. in fine. Sed omnino dicendum est, per se non cessare obligationem ieiunij, & communionis: nam esto hæc opera eo die tibi præcipiantur exequi in honore B. Virginis, vel Christi Passionis; non tamen hic finis est vltimatus, sicut est in voto, alioquè Eccle- siastico præcepto; sed est finis medius, & relatus ad finem satisfaciendi pro peccatis commissis, & præ- cauendi futura. Vnde esto cesset illius finis medij con- secutio; cum non cesset hic finis vltimus, & præci- pius, non cessat præceptum. Quod si verges; cessat materia præcepti: si quidem cessat fieri ieiunium in Christi, vel B. Virginis honorem, quæ fuit materia præcepti. Respondeo cessare ex parte, sed non ex to- to, cessare, inquam, quoad accessorium, sed non quoad principale. Etenim in prædicto præcepto duo conti- nentur: primum, & principale ieiunium, secundum minus principale, & accessorium, vt eò die in ho- norem Virginis ieiunes; vtrumque satisfactionem præteritorum, & futurorum medelam respicit: ac cessante secundo, primum consistere potest, cum suum finem specialiter spectet. Non igitur ex de- signatione temporis finitur penitentiae obligatio. Ita Palaus ex Suarez, Coninch, & aliis. Qui tamen ab hac doctrina excipiunt penitentiam, quam confes- sarius ita temporali alligat, vt eo transacto, obligatio- nem cessare velit. Reputant autem hanc voluntatem habere,

habere, quoties poenitentia per longum tempus, statim temporibus, distribuitur, quae si in unum coniungeretur, intolerabilis esset: v.g. si debeas ex poenitentia iniuncta singulis hebdomadis, imò & singulis mensibus ieiunare, vel communicare, & longo tempore ieiunia, vel confessiones omiseris: censent, te non esse obligatum compensare; quia intentio confessarii hanc poenitentiam imponentis fuit finire simul cum tempore obligationem, ne si, simul cum subsequente persisteret; poenitens nimium graueretur.

RESOL. XLII.

An Confessio sacramentalis iniuncta singulis mensibus possit ultra differri?

Et an in praedicto casu possit anticipari?

Idem dicendum est in viroque casu, si votum esset emissum de confessione agenda singulis mensibus? Ex part. 3. tr. 4. Ref. 99. alia 100.

§. 1. **P**onam hic verba Ioannis Sancij in *selectis*, disp. 13. n. 9. vbi sic asserit: Animaduertito tamen non transgressurum poenitentiam illam, cui esset iustum intra unum mensem confitendum fore, si per tres, vel quatuor dies ultra mensem confessionem differret, praeterim ex causa iusta, & idem iudicio si votum esset emissum de confessione agenda. Non enim ita mathematicè praefigendus est terminus, nec Deus adeo rigorosus exactor erit iudicandus. Imò si intra octo dies à mense elapso solemniter aliquis dies sequeretur, vel Iubilaeum, &c. posse differri confessionem usque ad illam diem mihi persuasum, si ègre poenitens ferret bis intra octo illos dies confiteri, vel Iubilaeum non lucrari. Et posse anticipari per octo dies minime dubito, ex causa illa Iubilaei, vel solemniter diei. Quod si per tres hebdomadas confessionem praevenerit, forte non implebit praecipuum, cum mens iubentis eò tendat, ut per mensum curet poenitens mundam habere conscientiam; certior namque experientia sumitur emendationis poenitentis per spatium vnius mensis, quam per hebdomadam. Haec Sancius. multum pro praxi condecens, licet aliquibus non admodum certa videantur.

RESOL. XLIII.

An qui per Confessarium vigore literarum alicuius dispensationis habuit poenitentiam, ut singulis mensibus confiteatur, an, inquam, confessionem aliquo mense omissam teneatur sequenti supplere?

Et notatur, quod eo mense, quo iste vellet satisfacere praecipuo confessionis annua, tantum obligatur ad unam confessionem, eaque satisfaciet tum dispensationem tum praecipuo Ecclesiae.

Idem est de eo, qui menstruam confessionem vouit, vel si à qualibet Confessario menstruam confessionem in poenitentiam habuit? Ex part. 3. tract. 14. & Misc. 2. Ref. 31.

§. 1. **A**ffirmatiuam sententiam docet Petrus Ochagua de *Sacr.* tr. 4. q. 14. n. 4. vbi sic ait: Sentio quod si ille, cui singulis mensibus sit imposita confessio in aliquo mense, non confiteatur, cogendum eum esse in sequenti mense bis confiteri, quod simile est illi resolutioni, quam defendimus in materia de poenitentia, scilicet eum, qui vno anno non implevit praecipuum confessionis, debere in altero sequenti bis confiteri; cuius est ea assignanda ratio, quia confessio haec non tam imponitur pro onere,

quam ad perfectionem, & suppleendam, excellentiam voti. Ita ille, satis quidem probabiliter.

2. Sed etiam non minus probabilem negativam sententiam existimo, quam docet Sanchez de *marr.* tom. 3. lib. 8. disput. 34. num. 37. vbi sic asserit: Si mensis transeat absque confessione, credo hunc non teneri confessionem omissam supplere; alio mense eam duplicando, ad quod onus singulis mensibus adstrictus sit. Sicut vouens quotidie recitare, non tenetur preces alicuius diei omissas supplere. Haec Sanchez.

3. Nota tamen quod non solum Sanchez, sed etiam Ochagua asserunt, quod eo mense, quo iste vellet satisfacere praecipuo confessionis annuae, tantum obligabitur ad unam confessionem, eaque satisfaciet tum dispensationi, tum praecipuo Ecclesiae; quia non est credendum Pontificem velle maius ei onus imponere, & sic ait Sanchez dicendum esse de eo, qui confessionem menstruam vouit, & de eo, qui, v.g. per aliquos annos habuit à Confessario impositam singulis mensibus confessionem, & in aliquo illorum coincidit praecipuum Ecclesiae, nam in his casibus non tenetur ad duplicem confessionem, quae sunt valde notanda, quia practicable.

Sup. hoc in Ref. annor. praeferat in eod. §. & v. & infra in Ref. 30. per tota & signanter §. Difficult. & in to. 2. tr. 2. Ref. 24. in fine.

RESOL. XLIV.

An poenitentia imposita à Confessario possit differri ad unum annum?

Et quid si intra praedictum annum iterum vult confiteri, & non adimplevit poenitentiam praeteritam, vel primam confessionem praeteritam, an adhuc possit differre primam poenitentiam ad unum annum? Ex part. 10. tr. 12. & Misc. 2. Ref. 42.

§. 1. **N**on posse, videtur docere Tamburinus *Opus. de Confess.* lib. 4. cap. 2. §. 2. n. 9. vbi sic ait: Debet adimpleri poenitentia quando Confessor designat: licet facile excusari possit à mortali dilatio talis temporis designati; quia communiter confessarii praecipuum cadit potius in rem exhibendam, quam in tempus. Quod si non designat, ut communiter fieri consuevit; per se loquendo, debet impleri quam primam commodè moraliter potest, sicut obligat votum aliaque similia: videtur tamen probabile, quod dilatio, nisi sit nimia, & ad longum tempus & nisi ipsa dilatio minuat rem iniunctam, non sit mortalis; Sicut idem dicitur de voto absque temporis determinatione emisso, quando dilatio rem promissam non minuit, ut minueret tardus ingressus in Religionem. Aliqui simpliciter, & absolute extendunt ita eiusmodi obligationem; ut censent ad unum annum posse differri: sicut ad unum annum differri potest obligatio confitendi: quod tamen videtur nimis largè prolatum. Ita ille.

2. Sed ego non discedo à sententia affirmatiua, quam probabiliter olim docui ex Antonio Fernandez; & quam nouissime me citato, tenet Martinus de San Ioseph, in *Mon. Confess.* tom. 5. lib. 1. tract. 23. de *Poenit.* n. 16. sic asserens: Pero quando el Confessor dio la poenitencia, y no señala tiempo, si el penitente dilato cumplirla un año, no me parece que peccara, o à lo sumo venialmente; pues el que pecca mortalmente poco despues que le confesó por Pasqua, puede dilatar la confession por un año, y parece correr la misma razon en un praecipuo que en otro, & vbi eadem militat ratio, eadem debet militare iuris dispositio, cap. *transacto*, de *confir. leg. Illud. ff. ad leg. Aquilianam*. Haec Martinus: cui adde etiam me citato; Leandrum de *Sacrament.* tom. 1. tractat. 5. *disputat. 9. quæst. 89.* qui testatur hanc sententiam tenuisse sapientissimos Magistros Primarios in Salamanticensi academia. Dico itaque posse licitè per annum poenitentiam differri. Quod ex cap. *omnis* de

Sup. hoc in Ref. not. primæ post seq. Sup. hac dilatione infra in Ref. 46. & in aliis eius primæ not.

Docuit supr. in Ref. 5 §. vlt. in fine & in Ref. 18 in fine, & late infra in Ref. seq. & in Ref. 1. post seq. in §. Non delinam & in Ref. 24 §. vlt. ad medidum.